

Uniwersytet Gdański
Wydział Filologiczny
Instytut Badań nad Kulturą
Zakład Kulturoznawstwa
mgr. Magdalena Kamińska

POLSKA PRASA MUZYCZNA PRZED TRANSFORMACJĄ USTROJOWĄ NA PRZYKŁADZIE „NON STOP” ANALIZA CZASOPISMA W LATACH 1972–1990

Praca doktorska z dziedziny: prasoznawstwo, prasa muzyczna w Polsce, prasa muzyczna PRL, „Non Stop” (czasopismo), funkcje prasy muzycznej, pod kierunkiem dr. hab. Mai Chacińskiej, prof. UG, promotor pomocniczy dr Dominika Bartnik-Świątek

Prasa muzyczna w Polsce przed transformacją ustrojową pełniła wyjątkową rolę w kontekście politycznym i społecznym. Stanowiła medium, które pozwalało na subtelne wyrażanie idei niezależności i buntu – wartości, które były głęboko zakorzenione w kulturze młodzieżowej Zachodu, ale które w Polsce Ludowej były oficjalnie marginalizowane lub wręcz zakazane. Szczególnie w ostatniej dekadzie PRL-u, prasa muzyczna stała się swoistym azylem, w którym artyści, dziennikarze i młodzi czytelnicy mogli znaleźć echo zachodnich trendów, których dostępność była ograniczona przez cenzurę i bariery polityczne.

Miesięcznik „Non Stop” na tle innych muzycznych czasopism, takich jak: „Jazz Forum”, „Musicorama” czy „Synkopa”, wyróżniał się odważną próbą połączenia popularnej muzyki zachodniej z polską rzeczywistością. Mimo iż przez długi czas pismo było drukowane na papierze niskiej jakości, co odzwierciedlało trudności gospodarcze i ograniczenia technologiczne tamtych czasów, jego zawartość była niezwykle wartościowa. Magazyn „Non Stop” oferował nie tylko informacje o nowościach muzycznych i artystach, ale także stanowił platformę wymiany myśli i idei, które były trudne do znalezienia w innych mediach.

Celem dysertacji było wykazanie roli prasy muzycznej w kształtowaniu kultury muzycznej przed transformacją ustrojową na przykładzie czasopisma „Non Stop”. Współczesna analiza prasy muzycznej wymaga nie tylko uwzględnienia kontekstu historycznego, w którym działał dany periodyk, ale także identyfikacji jego kluczowych

tematów i treści. Podstawowe pytania badawcze, które wyznaczają ramy niniejszej pracy, to: jak wyglądała prasa muzyczna w Polsce przed transformacją ustrojową? Jakie treści przekazywał periodyk „Non Stop”? Jakie funkcje pełniło czasopismo? W jaki sposób gazeta ta ewoluowała na przestrzeni 18-letniego istnienia? Wybór tego periodyku nie był przypadkowy, gdyż pełnił on istotną rolę w kształtowaniu gustów muzycznych i informowaniu o nowościach muzycznych w czasach, gdy dostęp do zagranicznej muzyki rockowej był w Polsce ograniczony. Baza źródłowa objęła komplet numerów czasopisma. Tym samym niniejsza praca stanowi pierwszą monografię tego kultowego miesięcznika. Publikację oparto – w głównej mierze – na analizie zawartości która dotyczy wszystkich aspektów jego funkcjonowania, ujętych w czterech rozdziałach.

Pierwszy rozdział dotyczy kwestii teoretycznych i metodologicznych, przybliżając zastosowane metody badawcze: teorie komunikacji, analizę zawartości oraz definicję i charakterystykę analizowanych gatunków. Tę część kończy omówienie stanu badań. W rozdziale drugim pokrótce przedstawiam definicję i historię polskiej prasy muzycznej, zwracając szczególną uwagę na okres PRL-u, podczas którego wydawany był magazyn „Non Stop”. Następnie omówiona została sytuacja na rynku prasy muzycznej w okresie transformacji ustrojowej, kiedy to zmieniające się realia polityczne i gospodarcze miały bezpośredni wpływ na charakter i funkcjonowanie tego typu periodyków. Przedstawiona została także typologia polskich czasopism muzycznych, która uwzględnia różnorodność tytułów, od tych, koncentrujących się na muzyce popularnej i rozrywkowej, po bardziej niszowe, skierowane do węższego grona odbiorców.

Rozdział trzeci koncentruje się na kluczowych informacjach dotyczących periodyku, uwzględniając przełomowe momenty związane ze zmianami redaktorów naczelnych, ponieważ z tym były w dużej mierze związane przemiany czasopisma każda zmiana redakcyjna niosła ze sobą nowe podejście do kształtowania zarówno profilu, jak i wyglądu miesięcznika. Zmiany te obejmowały wybór tematów, a także styl publikowanych artykułów oraz graficzne opracowanie magazynu – w tym: układ stron, typografię i sposób prezentowania treści. Dodatkowo, cenne spostrzeżenia zostały zawarte w ocenie periodyku przez jego czytelników.

W rozdziale czwartym skupiam się na analizie strukturalnej miesięcznika „Non Stop”, co stanowi kluczowy element badania tego kultowego periodyku. Przede wszystkim przeanalizowałam preferowane gatunki dziennikarskie obecne w prasie muzycznej tamtego okresu, wykazując, że miały one bezpośrednie odzwierciedlenie w treściach publikowanych na łamach „Non Stop-u”. Ponadto zidentyfikowałam i opisałam różnorodność form

dziennikarskich, które regularnie pojawiały się w magazynie, co pozwoliło na lepsze zrozumienie, w jaki sposób pismo odpowiadało na potrzeby i oczekiwania czytelników. W ostatniej części rozdziału systematyzuje różne funkcje pełnione przez pismo. W szczególności omawiam funkcje: estetyczną, komercyjną, integracyjną, informacyjno-opiniotwórczą oraz rozrywkową. Dzięki temu rozdział dostarcza kompleksowego spojrzenia na to, jak miesięcznik „Non Stop” funkcjonował jako medium muzyczne, jakie były jego główne założenia i w jaki sposób wpływał na swoich odbiorców, a także jakie miejsce zajmował na rynku prasy muzycznej.

Kultowy periodyk „Non Stop” był istotnym elementem kultury. Nie przetrwał zmian ustrojowych, które nastąpiły w Polsce po 1989 roku. Wprowadzenie wolnorynkowych zasad konkurencji, napływ zachodnich mediów i zmiana preferencji odbiorców wymagały od prasy muzycznej nowego podejścia. „Non Stop”, mimo swej bogatej historii i znaczenia, nie zdołał dostosować się do tych zmian. Brak spójnej wizji na przyszłość, niejednolity profil oraz nieregularność w wydawaniu sprawiły, że jego odbiór stawał się coraz bardziej negatywny. Magazyn, który kiedyś był symbolem niezależności i buntu, stopniowo tracił na znaczeniu, aż ostatecznie zniknął z rynku. Jego ostatni numer ukazał się w 1990 roku.

University of Gdansk
Philological Faculty
Culture Research Institute
Department of Cultural Studies
Magdalena Kamińska

POLISH MUSIC PRESS BEFORE THE POLITICAL TRANSFORMATION: THE EXAMPLE OF "NON STOP" - AN ANALYSIS OF THE MAGAZINE FROM 1972 TO 1990

PhD thesis in the field of: press studies, music press in Poland, music press of the PRL, „Non Stop” (magazine), functions of music press, under the supervision of dr. hab. Maja Chacińska, prof. UG and dr Dominika Bartnik-Świątek.

Music journalism in Poland before the political transformation played a unique role within the broader political and social context. It served as a medium for subtly conveying ideas of independence and rebellion—values deeply rooted in Western youth culture, but marginalized or banned in communist Poland. In the final decade of the People's Republic of Poland, music magazines like *Non Stop* provided a refuge, offering artists, journalists, and young readers a glimpse into Western trends, that were otherwise restricted by censorship. *Non Stop* uniquely blended popular Western music with Polish reality. Despite its low-quality printing, the magazine offered valuable content, including music news and a platform for exchanging ideas. This dissertation aims to analyze the magazine's role in shaping musical culture prior to the political transformation, with a particular focus on its evolution and influence over an 18-year period.

The study addresses key research questions, including the nature of music journalism before the political transformation, the content and functions of *Non Stop*, and its changes over time. The selection of *Non Stop* was deliberate, as it played a significant role in shaping musical tastes and informing readers about music trends at a time when access to Western rock music was limited in Poland. The source material includes all issues of the magazine, making this the first monograph on the iconic monthly.

The dissertation is divided into four chapters. The first chapter addresses theoretical and methodological issues, discussing communication theories, content analysis, and genre characteristics, concluding with a review of the relevant research. The second chapter focuses on the history of Polish music journalism, particularly during the communist era when *Non Stop* was published, and examines the changes in the music press market during the political transformation. A typology of Polish music magazines is also presented, covering a range from mainstream to niche publications.

The third chapter highlights key editorial changes, as each shift introduced new perspectives in shaping the magazine's profile and design, including its article topics and layout. The fourth chapter provides a structural analysis of *Non Stop*, identifying journalistic genres and regular features that catered to readers' needs and expectations. This chapter also explores the magazine's aesthetic, commercial, integrative, informational, and entertainment functions, offering a comprehensive view of its role as a music medium.

Non Stop was a cultural icon, but it did not survive the political changes after 1989. The introduction of free-market competition, the influx of Western media, and shifting reader preferences required a new approach to music journalism. Despite its rich history, *Non Stop* struggled to adapt, leading to its declining popularity and eventual closure, with the final issue published in 1990.